

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

آمارها و شاخص‌های بین‌المللی

موضوع: گزارش عملکرد رقابت‌پذیری صنعتی

(COMPETITIVE INDUSTRIAL PERFORMANCE REPORT)

گزارش شماره ۱۶

هفته دوم دی ماه

معاونت طرح و برنامه

دفتر آمار و فرآوری داده‌ها

فهرست

۳	مقدمه
۴	معرفی شاخص
۶	معرفی مرجع
۷	جدول ۱ - رتبه در شاخص عملکرد رقابت پذیری صنعتی طی دوره ۲۰۰۸ لغایت ۲۰۱۲
۸	جدول ۲ - سرانه ارزش افزوده تولیدات کارخانه‌ای (صنعتی) (MVApc)
۹	جدول ۳ - سرانه صادرات کارخانه‌ای (صنعتی) (MXpc)
۱۰	جدول ۴ - شدت صنعتی شدن (INDint)
۱۱	جدول ۵ - کیفیت صادرات صنعتی (MXQual)
۱۲	جدول ۶ - سهم هر کشور از تولیدات کارخانه‌ای (صنعتی) در سطح جهان (ImWMVA)
۱۳	جدول ۷ - سهم هر کشور از صادرات کارخانه‌ای (صنعتی) در سطح جهان (ImWMT)

بسمه تعالی

مقدمه

با جهانی شدن اقتصاد و گسترش پیوندهای اقتصادی کشورها با یکدیگر، آمارها، داده‌ها و شاخص‌های مقایسه‌ای بین کشوری اهمیتی بیش از پیش یافته است. بر همین اساس برخی سازمانهای معتبر بین‌المللی اقدام به گردآوری و انتشار آمارها و شاخص‌های مقایسه‌ای بین کشوری می‌نمایند.

اطلاع از آخرین وضعیت کشورمان در این شاخص‌ها می‌تواند نقشی به سزاء در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاران و فعالین تجاری و دیگر ذینفعان داشته باشد. لذا در جهت انتشار مستمر و فراگیر اینگونه آمارها و شاخص‌ها در کشور، دفتر آمار و فرآوری داده‌ها وظیفه خود می‌داند با انتشار گزارشاتی از آمارها و شاخص‌های یاد شده ضمن کمک در راستای فراهم آوردن شفافیت در فضای کلان اقتصادی کشور، دسترسی فعالان اقتصادی را به اینگونه نیازها تسهیل می‌نماید. در همین راستا، معاونت طرح و برنامه با هدف شناسایی و باز نشر اقلام آماری و شاخص‌های مهم اقتصادی مرتبط با بخش صنعت، معدن و تجارت، تهیه گزارش «آمارها و شاخص‌های بین‌المللی» را در دستور کار خود قرار داده است. این گزارش که بصورت ادواری منتشر خواهد شد، شامل آمار و اقلام پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی بوده و فارغ از هر گونه تحلیل تخصصی، صرفاً در قالب آمارهای توصیفی ارائه می‌شود. انتظار می‌رود که این آمارها بصورت نقادانه مورد بحث، بررسی و تحلیل‌های تخصصی (کارشناسانه) قرار گیرد. این سلسله گزارشات از طریق پورتال وزارتخانه نیز قابل بهره برداری می‌باشد.

امید است این سری گزارشات زمینه بهبود تصمیمات و سیاستگذاری مرتبط با فضای کسب کار را فراهم سازد.

همکاران محترم می‌توانند نظرات خود در زمینه موضوعات گزارش و ساختار آن را به دفتر آمار و فرآوری داده‌ها ارائه نمایند.

معرفی شاخص

تغییرات در ارزش افزوده تولیدات صنعتی و صادرات صنعتی سبب تغییر در موقعیت نسبی اقتصادهای صنعتی و اقتصادهای نوظهور صنعتی می‌شود، این تغییرات تا حدود زیادی تحت تاثیر قدرت رقابت‌پذیری صنعتی کشورها قرار دارد. بر همین اساس یونیدو^۱ با معرفی شاخص عملکرد رقابت‌پذیری صنعتی^۲ (CPI)، یک چارچوب میانی را برای رقابت‌پذیری با تاکید خاص بر توسعه تولیدات صنعتی مورد توجه قرار داده است. بر اساس تعریف ارایه شده از سوی یونیدو منظور از رقابت‌پذیری صنعتی، توانایی کشورها برای ماندگاری و افزایش حضور همزمان در بازارهای داخلی و بین‌المللی بوده و این امر از طریق توسعه فعالیت‌های صنعتی دارای ارزش افزوده بالاتر و ارتقای محتوای فناوری محقق می‌شود.

کشورها می‌توانند با یادگیری از بازارهای بین‌المللی قدرت رقابت‌پذیری خود را افزایش دهند تحقق این امر منوط به سه شرط است: نخست آنکه این کشورها قابلیت‌های تکنولوژیکی خود را بهبود دهد، دوم آنکه ظرفیت تولیدی خود را گسترش دهند و سرانجام اینکه سرمایه‌گذاری کافی در زیرساخت‌ها صورت گیرد. از این رو، افزایش در قدرت رقابت صنعتی نیازمند اتخاذ سیاست‌های مناسب از سوی دولت‌ها بوده تا با بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی در یک کشور بتوان مزیت‌های رقابتی جدیدی را خلق نمود.

ابعاد شاخص عملکرد رقابت صنعتی

این شاخص دارای سه بخش بوده و از ۸ شاخص تشکیل شده است. در ادامه بخش‌ها و زیر شاخص‌های مربوطه معرفی می‌شود.

اولین بخش: توانایی تولید و صادرات محصولات کارخانه‌ای:

این بخش از دو شاخص تشکیل شده است:

اولین شاخص؛ سرانه ارزش افزوده تولیدات کارخانه‌ای (صنعتی)^۳ (MVApC)

دومین شاخص؛ سرانه صادرات کارخانه‌ای (صنعتی)^۴ (MXpC)

^۱ The United Nations Industrial Development Organization (UNIDO)

^۲ Competitive Industrial Performance (CIP)

^۳ Manufacturing Value Added per capita (MVApC)

دومین بخش؛ تعمیق و ارتقای فناوری:

این بخش از چهار شاخص تشکیل شده است:

سومین شاخص؛ سهم تکنولوژی بالا و متوسط از مجموع ارزش افزوده محصولات کارخانه‌ای (صنعتی)^۵
(MHVAsh)

چهارمین شاخص؛ سهم ارزش افزوده تولیدات کارخانه‌ای (صنعتی) از تولید ناخالص داخلی (MVAsh)^۶
پنجمین شاخص؛ سهم تکنولوژی بالا و متوسط از مجموع صادرات محصولات کارخانه‌ای (صنعتی)^۷
(MHXsh)

ششمین شاخص؛ سهم صادرات صنعتی از مجموع صادرات^۸ (MXsh)

سومین بخش: آثار جهانی

این بخش از دو شاخص تشکیل شده است

هفتمین شاخص؛ آثار کشور بر تولیدات کارخانه‌ای (صنعتی) در سطح جهان^۹ (ImWMVA) یا همان سهم هر کشور از تولیدات کارخانه‌ای در سطح جهان می‌باشد.

هشتمین شاخص؛ آثار کشور بر صادرات کارخانه‌ای (صنعتی) در سطح جهان^{۱۰} (ImWMT) یا همان سهم هر کشور از صادرات کارخانه‌ای در سطح جهان می‌باشد.

جدیدترین گزارش عملکرد رقابت‌پذیری صنعتی در سال ۲۰۱۵ منتشر شده و در آن عملکرد رقابت صنعتی را در ۱۴۸ کشور و برای سال ۲۰۱۲ مورد بررسی قرار داده است. بر مبنای این گزارش کشورهای آلمان، ژاپن، آمریکا، جمهوری کره، چین به ترتیب در جایگاه اول تا پنجم قرار دارند. کشور ایران در این گزارش

^۴ Manufactured Exports per capita (MXpc)

^۵ Medium- and High-tech MVA share in total manufacturing value added (MHVAsh)

^۶ MVA share in total GDP (MVAsh)

^۷ Medium- and High-tech manufactured Exports share in total manufactured exports (MHXsh)

^۸ Manufactured Exports share in total exports (MXsh)

^۹ Country's Impact on World Manufacturing Value Added (ImWMVA)

^{۱۰} Country's Impact on World Manufacturing Trade (ImWMT)

جایگاه ۶۷ را کسب نموده که در مقایسه با رتبه ایران در گزارش قبلی، نزول دو رتبه‌ای را نشان می‌دهد. تحریم‌های اقتصادی غرب علیه ملت ایران که در سالهای ۲۰۱۱ (۱۳۹۰) و ۲۰۱۲ (۱۳۹۱) به بالاترین سطح خود رسیده بود، تبعات منفی بر عملکرد رقابت‌پذیری صنعتی کشورمان داشته است.

شکل ۱- بخش‌های مختلف شاخص عملکرد رقابت‌پذیری صنعتی (CIP)

معرفی مرجع

این شاخص توسط یونیدو تهیه و به صورت ادواری منتشر می‌شود. کلیه جداول این گزارش از سایت این سازمان به آدرس <http://www.unido.org/unido-united-nations-industrial-development-organization.html> استخراج گردیده است و دسترسی به اطلاعات از طریق مراجعه به سایت برای عموم امکان پذیر است.

جدول ۱ - رتبه در شاخص عملکرد رقابت پذیری صنعتی طی دوره ۲۰۰۸ لغایت ۲۰۱۲

کشور	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲
ایران	۷۶	۵۸	۵۵	۶۵	۶۷
ترکیه	۳۱	۳۱	۳۰	۳۰	۳۰
مالزی	۲۵	۲۴	۲۱	۲۴	۲۴
کره جنوبی	۴	۴	۴	۴	۴
روسیه	۳۳	۳۶	۳۶	۳۶	۳۲
چین	۱۳	۱۱	۷	۸	۵
آلمان	۱	۱	۲	۱	۱
ژاپن	۲	۲	۱	۲	۲
آمریکا	۳	۳	۳	۳	۳
عربستان	۳۸	۳۷	۳۷	۳۷	۳۷

جدول ۲ - سرانه ارزش افزوده تولیدات کارخانه‌ای (صنعتی)

(MVApc)

کشور	رتبه	ارزش (دلار)
ایران	۸۷	۳۶۰
ترکیه	۴۴	۱۵۱۰
مالزی	۴۲	۱۷۱۰
کره جنوبی	۹	۶۳۷۳
روسیه	۵۸	۹۵۵
چین	۵۳	۱۰۸۶
آلمان	۷	۷۳۰۴
ژاپن	۴	۷۹۵۶
آمریکا	۱۲	۵۴۰۹
عربستان	۳۹	۱۹۸۰

جدول ۳ - سرانه صادرات کارخانه ای (صنعتی) (MXpc)

کشور	رتبه	ارزش (دلار)
ایران	۹۵	۳۴۴
ترکیه	۵۵	۱۶۷۷
مالزی	۲۹	۶۳۱۴
کره جنوبی	۱۹	۱۰۹۱۳
روسیه	۵۶	۱۴۸۱
چین	۵۷	۱۴۶۱
آلمان	۹	۱۵۱۲۳
ژاپن	۳۰	۵۸۳۳
آمریکا	۴۱	۳۲۴۳
عربستان	۴۷	۲۵۲۸

جدول ۴ - شدت صنعتی شدن^{۱۱} (INDInt)

رتبه	کشور
۳۵	ایران
۳۳	ترکیه
۱۵	مالزی
۴	کره جنوبی
۵۲	روسیه
۷	چین
۱۲	آلمان
۱۱	ژاپن
۲۵	آمریکا
۴۰	عربستان

^{۱۱} Industrial intensity

جدول ۵- کیفیت صادرات صنعتی^{۱۲} (MXQual)

رتبه	کشور
۶۷	ایران
۳۰	ترکیه
۲۴	مالزی
۴	کره جنوبی
۳۲	روسیه
۵	چین
۱	آلمان
۲	ژاپن
۳	آمریکا
۳۷	عربستان

^{۱۲} *Manufactured export quality*

جدول ۶- سهم هر کشور از تولیدات کارخانه‌ای (صنعتی)

در سطح جهان (ImWMVA)

کشور	رتبه	سهم (درصد)
ایران	۳۷	۰,۳۰
ترکیه	۱۶	۱,۲۷
مالزی	۲۹	۰,۵۷
کره جنوبی	۵	۳,۵۱
روسیه	۱۳	۱,۵۴
چین	۲	۱۶,۶۴
آلمان	۴	۶,۷۸
ژاپن	۳	۱۱,۳۹
آمریکا	۱	۱۹,۳۵
عربستان	۲۷	۰,۶۴

جدول ۷ - سهم هر کشور از صادرات کارخانه ای (صنعتی)

در سطح جهان (ImWMT)

کشور	رتبه	سهم (درصد)
ایران	۴۹	۰,۲
ترکیه	۲۶	۱,۰۱
مالزی	۲۰	۱,۵۰
کره جنوبی	۵	۴,۲۸
روسیه	۱۶	۱,۷۱
چین	۱	۱۵,۹۹
آلمان	۲	۱۰,۰۱
ژاپن	۴	۵,۹۶
آمریکا	۳	۸,۲۷
عربستان	۳۴	۰,۵۹

